

Volume 3, Issue 3(16), 2023

Journal of Physics and Technology Education

<https://phys-tech.jdpu.uz/>

Chief Editor:

Sharipov Shavkat Safarovich

Doctor of pedagogy, Professor, Rector of Jizzakh State Pedagogical University, Uzbekistan

Deputy Chief Editor:

Sodikov Khamid Makhmudovich

The Dean of the Faculty of Physics and Technological Education, dotsent

Orishev Jamshid Bahodirovich

Teacher of Jizzakh State Pedagogical University, Uzbekistan

Members of the editorial board:

Ubaydullaev Sadulla, dotsent

Ismailov Tuychi Djabbarovich, dotsent

Kholmatov Pardaboy Karabaevich, dotsent

Umarov Rakhim Tojievich, dotsent

Murtazaev Melibek Zakirovich, dotsent

Abduraimov Sherali Saidkarimovich, dotsent

Taylanov Nizom, senior teacher

Tagaev Khojamberdi, senior teacher

Tugalov Farkhod Karshibayevich, dotsent

Alibaev Turgun Chindalievich, PhD

Yusupov Mukhammad Makhmudovich, PhD

Kurbonov Nuriddin Yaxyakulovich, PhD

Irmatov Fozil Muminovich, PhD

Editorial Representative:

Jamshid Orishev

Phone: +998974840479

e-mail:

jamshidorishev@gmail.com

**ONLINE ELECTRONIK
JOURNAL**

“Fizika va texnologik ta’lim” jurnali

Журнал “Физико-технологического образование”

“Journal of Physics and Technology Education”

Indexed By:

Published By:

<https://phys-tech.jdpu.uz/>
Jizzakh State Pedagogical University, Uzbekistan

Nashr kuni: 2023-06-05

MUNDARIJA / CONTENTS / СОДЕРЖАНИЕ

№	MUALLIFLAR/ AUTHORS/ АВТОРЫ	MAQOLA NOMI/ ARTICLE TITLE/ НАЗВАНИЕ СТАТЬИ	SAHIFALAR/ PAGES / СТРАНИЦЫ
1	<i>Umarov Rahim , Yusupov Kirmon</i>	<i>Sharq mutafakrlarining aqliy mehnat va tarbiya haqidagi qarashlari</i>	5-9
2	<i>Umarov Rahim, Isoqov Shohruh</i>	<i>Xalq hunarmandchiligi bo'yicha mashg'ulotlarni otkazish metodikasi</i>	10-14
3	<i>Abduvasiyev Sardor Bahrom o'g'li</i>	<i>Fizika fanini o'qitishda internet saytlaridan foydalanish imkoniyatlari</i>	15-19
4	<i>Abduvasiyev Sardor Bahrom o'g'li</i>	<i>Fizika fanida o'quv jarayonida elektron o'quv vositalaridan foydalanish metodikasi</i>	20-23
5	<i>Абдувасиев Садрор Баҳром ўғли</i>	<i>Альтернативные источники энергии-перспективы их использования и развития в узбекистане</i>	24-27
6	<i>Abduvasiyev Sardor Bahrom ugli</i>	<i>Methodology for using electronic learning tools in the educational process on the subject "Physics"</i>	28-31
7	<i>Igamqulova Zilola , Umirov Javlonbek</i>	<i>Oy tutilishi va uning shartlari</i>	32-34
8	<i>Ortiqova Ozoda Sharofovna</i>	<i>Modaning tarkibi, funksiyalari va rivojlanish qonuniyatlari</i>	35-38
9	<i>Ortiqova Ozoda Sharofovna</i>	<i>Jamiyat hayotida liboslarning o'rni</i>	39-41
10	<i>Yo'ldoshev Mirjalol , Allamuradov Husan, Rustamov Yoqubjon</i>	<i>Fotorezistorlarni dastur yordamida boshqarishni talabalarga o'rgatish</i>	42-46
11	<i>Orishev Jamshid, Majidova Hurriyat</i>	<i>O'quv mashg'ulotlarni tashkil etishda media ta'limning didaktik imkoniyatlari</i>	47-51
12	<i>Orishev Jamshid, O'rozov Bobur</i>	<i>Texnologiya fanini o'qitishda media ta'lim vositalaridan foydalanish</i>	52-55
13	<i>Rahimov Azizbek, Yaxshiboyevich</i>	<i>Savodxonlik elementlarini takomillashtirish - pedagogik muammo sifatida</i>	56-59
14	<i>Rahimov Azizbek, Parmanova Jumagul</i>	<i>Rassom asarlarida ayol timsoli</i>	60-64
15	<i>Rahimov Azizbek, Normatov Shuxrat</i>	<i>Milliy ruxdagi ganch o'ymakorligi</i>	65-69
16	<i>Ortiqova Ozoda, Rahmatva Shahlo</i>	<i>Korsetli libos tikish tarixi va rivojlanish bosqichlari</i>	70-73
17	<i>Alqorov Qodir Xolmatovich</i>	<i>o'quvchilarni texnik ijodkorlik faoliyatiga tayyorlashda fizika bilan texnika fanlari</i>	74-78

		<i>aloqadorligi</i>	
18	<i>Alqorov Qodir, Yusupov Kermon</i>	<i>Ta’lim tizimida ma’naviy barkamol avlodni tarbiyalashning pedagogik muammolari</i>	79-82
19	<i>Tugalov Faxrod, Mamadiev Uraljon</i>	<i>Fizika yuqumida talabalarning ilmiy dunyolarini shakllantirishda muammoni ta’lim texnologiyalarining yurini</i>	83-86
20	<i>Tugalov Faxrod, Berkinova Chexroza</i>	<i>Fundamental fanlarning ahamiyati</i>	87-91
21	<i>G`ofurova Aziza Xidirnazar qizi</i>	<i>Oliy ta’limda ixtisoslik fanlarni o’qitish jarayonini takomillashtirish</i>	92-95
22	<i>Ortiqova Ozoda, Nazirova Nafisa</i>	<i>Milliy liboslarda bezaklar va pardoz-andozlarning ishlatilishi</i>	96-100
23	<i>Doniyorova Shahnoza, Urinboyeva Gulsevar</i>	<i>To’quvchilik san’ati va uning o’ziga xosligi</i>	101-104
24	<i>Doniyorova Shahnoza, Urinboyeva Gulsevar</i>	<i>Kreativ yondashuv asosida bo’lajak o’qituvchilarning art-dizaynga oid bilimlarini rivojlantirish prinsiplari</i>	105-107

KORSETLI LIBOS TIKISH TARIXI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI

Ortiqova Ozoda Sharofovna¹, Rahmatova Shahlo Ikromjon qizi²

*¹A.Qodiriy nomidagi JDPU, Texnologik ta’lim va tasviriy san’at fanlari kafedrasida o’qituvchisi, ²Dizayn yo’nalishi talabasi, Jizzax, O’zbekiston
e-mail: ozoda_o@jdpu.uz*

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada korset tikish tarixi va rivojlanish bosqichlari to’g’risida keng ma’lumot beriladi. Shu bilan birga, tikish san’atining ahamiyati haqidagi muhim g’oyalar qayd etildi.*

***Kalit so’zlar:** korset, tikish, tikish tarixi, tikish uslublari.*

***Аннотация:** В этой статье представлена обширная информация об истории и этапах развития изготовления корсетов. В то же время были отмечены важные мысли о значении швейного искусства.*

***Ключевые слова:** корсет, шитье, история шитья, стили шитья*

***Abstract:** This article provides extensive information on the history and development stages of corset making. At the same time, important ideas about the importance of sewing art were noted.*

***Key words:** corset, sewing, sewing history, sewing styles*

Tarixchilar korset o'rta asrlarda kiyilganmi yoki yo'qmi, aniq bilishmaydi, ammo 14-15-asrlarda ayollar "qovurg'a" yoki tunika ma'nosini anglatuvchi belbog'li korset kiyishlari ma'lum bo'lgan. 1400-yillarning oxirida ayollar qattiqlashtirilgan va mato bilan mustahkamlangan, ba'zan guruch simlar ishlatilgan ko'ylak kiyishgan. Korsetning asl kelib chiqishi noma'lum, ammo korset asrlar davomida kiyimning muhim qismi bo'lib kelgan. Ayollar tomonidan ko'proq foydalanilgan bo'lsa-da, erkaklar ham tana ko'rinishini ko'rsatish maqsadida yoki o'zgartirish uchun korsetlardan foydalanganlar. Miloddan avvalgi 1600 yil. Tasvir Krit ayoliga tegishli bo'lib, tasvirlangan kiyim kiyimi tashqi kiyim sifatida kiyiladigan korset sifatida qabul qilinishi mumkin. Tarixda korset vaqt davriga qarab ikkala rolda ham (ichki va ustki kiyim) o'rnini egallagan. "Korset" atamasi franso'zcha "korset" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, miloddan avvalgi 1300 yilda "bir xil bog'langan ko'ylak" degan ma'noni anglatadi.

"Stays" atamasi ingliz tilida tez-tez ishlatilgan. Milodiy 1600 yildan XX asr boshigacha korset ichki kiyim sifatida Italiyada paydo bo'lgan va Ketrin de Medici tomonidan 1500-yillarda Frantsiyaga kiritilgan, u yerda fransuz sudining ayollari uchun qo'llanilgan. Korset ichki kiyim sifatida Italiyada paydo bo'lgan va Fransiya Ketrin de Mediki tomonidan kiritilgan. 1500-yillar, fransuz saroyining ayollari uni sevimli kiyim sifatida kiyishgan. Ushbu turdagi korset kiyimning tagida kiyiladigan qattiq, cho'ziladigan hisoblangan. Fransuz sudining ayollari bu korsetni "ayol figurasining go'zalligi uchun ajralmas" deb bilishgan. XVI asrning o'rtalariga kelib, korsetlar Yevropa va Britaniya ayollari orasida keng tarqalgan kiyim edi. 1600-yildan 20-asr boshlarigacha tez-tez ishlatilgan Kiyimlar asta-sekin qattiq shaklini saqlab qolish uchun korsetning korpusiga tikilgan uzun, tekis kit suyagi yoki yog'ochdan yasalgan "busk" dan foydalanishni o'z ichiga ola boshladi. Korsetning old tomoni, odatda, "oshqozon" bilan qoplangan, dekorativ maqsadlarda qorin bo'shlig'iga kiyiladigan qattiq, V shaklidagi strukturasi ham mavjud. Korset bir necha asrlar davomida Evropada ayollar uchun ajralmas qo'llab-quvvatlovchi ichki kiyim bo'lib kelgan, moda tendentsiyalari o'zgarishi bilan rivojlanib, davr va geografiyaga qarab, bir juft tana, stend va korset sifatida tanilgan. Libosning tashqi ko'rinishi odamlarning o'z tanasiga mos kiyim kiyishdan, ularning moda kiyimlarini qo'llab-quvvatlash va moslashtirish uchun tana shaklini o'zgarishini ifodalaydi. Korset kiyimlar birinchi marta XVI asrda Yevropada mashhur bo'ldi. Viktoriya davridagi korsetlar mashhurlikning cho'qqisiga chiqdi. Korset ichki kiyim bo'lib, u vaqti-vaqti bilan ustki kiyim sifatida ishlatilgan; ustki kiyim sifatida qolishini Yevropaning ko'plab davlatlarining milliy liboslarida ko'rish mumkin. Yelizaveta davrida kit suyagi (balen) tez-tez korsetlarda ishlatilgan, shuning uchun ko'ylaklarning qattiq ko'rinishini saqlab qolishlari mumkin edi. Korsetning old qismini mustahkamlash uchun odatda yog'och, shox, fil suyagi, metall yoki kit suyagidan yasalgan busk qo'shilgan. Keyin u o'yilgan va ingichka pichoq shaklida shakllantirilgan va Yelizaveta ko'kragiga kiritilgan, so'ngra bog'lab qo'yilgan va to'rlar bilan ushlab turilgan, shunda buskni osongina olib tashlash va almashtirish mumkin edi. Bu davrda busk ko'pincha maxsus holatlar va tadbirlar uchun ishlatilgan. Viktoriya davrining o'rtalaridan boshlab, busk po'latdan yasalgan va har bir tomoni ikkita qismdan iborat. Korsetni old tomondan osongina mahkamlash va yechish uchun bir tomonida tirgaklar, ikkinchisida ko'zlar mavjud. 1500-yillarning oxirlarida, korsetning yon va orqa tomonida kit suyagi ishlatilganda, korset old tomondan bog'langan. Oxir-oqibat, bog'lash korsetning orqa qismida amalga oshirila boshlandi. Korset bir necha sabablarga ko'ra modaga aylandi. Durumni

yaxshilashdan belni mashq qilishgacha, korset yuzlab yillar davomida ayollarga ajoyib ko'rinishga yordam berdi. Bugungi kunda har xil turdagi korsetlar mavjud va qadimgi davrlardan farqli o'laroq, ularni moda uchun ham kiyish mumkin. Bu kiyimlar bir vaqtlar ayolning shaklini yaxshilash yoki uni semizlikdan saqlash uchun ishlatilgan. Bugungi kunda ular qiziqarli, pastki va tashqi kiyimlar, ayollarga ayollik jozibalarini ko'rsatish uchun yordam beradi. Ular turli xil matolardan tayyorlangan va dantel va kamon kabi bezaklarga ega bo'lgan. O'tgan asrlarda korset o'rniga “Stays” atamasi qo'llanilgan. “Stays” atamasi XX asr boshlarigacha ingliz tilida 1600-yillarda tez-tez ishlatilgan va Uyg'onish davrida korset bilan almashtirilgan. 1777 yilda korset (frantsuz tilida) “odatda xonimlar oldida ip yoki lenta bilan bog'lab qo'yadigan suyaklari bo'lmagan ko'rpali zig'irdan tikilgan va deshabilda kiyiladigan kichkina juftlik” deb ta'riflangan. 1780-yillarga kelib bu atama moda yozuvchilari orqali Angliyaga yetib bordi, ular yangi frantsuz kiyimlarini “hech qanday qotib qolmagan korset deb ataladigan ko'rpali jilet” deb ta'riflashdi. 1700-yillarda eng keng tarqalgan korset turi teskari konussimon shakl bo'lib, ko'pincha bel ustidagi qattiq kvazilindrsimon torso va quyida joylashgan og'ir to'liq yubkalar o'rtasida kontrast yaratish uchun kiyiladi. 18-asrda qolishning asosiy maqsadi ko'krakni ko'tarish va shakllantirish, o'rta qismini tortish, orqa qismini qo'llab-quvvatlash, ayolning to'g'ri turishiga, yelkalarini pastga va orqaga tushirishga yordam berish va belni biroz toraytirish edi. V” shaklidagi ustki tana, uning ustiga ustki kiyim kiyiladi; ammo, norasmiy vaziyatlar uchun kvilingli zig'irli kiyimlar ham kiyildi. 1800 yilga kelib, korset birinchi navbatda ko'krakni ko'tarish maqsadida kiyildi, chunki bel ko'krak chizig'i ostiga chiqarildi. Korsetlar hali ham tanani ingichka qilib turadi, ammo bu ularning asosiy vazifasi emas. Viktoriya davrida korset kiyib, bo'rttirilgan yelkalar yo'qolganda, xuddi shunday ta'sirga erishish uchun belning o'zini qattiqroq qisish kerak edi. 19-asrning o'rtalari va oxiri moda siluetining diqqat markazida kichkina belli qum soati figurasi ko'rinishidagi ayollar edi. 1840 va 1850 yillarda qattiq bog'ichlar birinchi marta mashhur bo'ldi. Korset oldingi turmalardan ko'p jihatdan farq qilar edi. Korsetni endi kestirib, tugilmaydi, balki beldan bir necha dyuym pastda tugaydi. Korset hunik shaklida emas, balki haddan tashqari egri chiziqli edi. Spiral po'lat shakl bilan qavisli bo'lib qoladi. Ko'pgina korsetlar foydalanuvchining o'lchovlari bo'yicha qo'lda tikilgan bo'lsa-da, arzonroq ommaviy ishlab chiqarilgan korsetlarning gullab-yashnagan bozori ham mavjud edi. Korset bir necha sabablarga ko'ra modaga aylandi. Durumni yaxshilashdan belni mashq qilishgacha, korset yuzlab yillar davomida ayollarga ajoyib ko'rinishga yordam berdi. Bugungi

kunda har xil turdagi korsetlar mavjud va qadimgi davrlardan farqli o'laroq,ularni moda bayonoti qilish uchun ham kiyish mumkin.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki,yuqorida keltirilgan korsetli libos va kiyimlarning paydo bo'lishi va jamiyatda kiyimlarni o'rni haqidagi ma'lumotlardan mash'gulotlarda foydalanib borish o'quvchilarning mavzu yuzasidan bilim va malakalarining samarali shakllanishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.K.M. G'ulomov. Amaliy san'at. – Toshkent, 2008.
- 2.Q.M.Abdullayeva,M.A.Maxsumova,M.H.Rahimjonova. Gazlamaga badiiy ishlov berish, (Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma) – Toshkent: Voris-Nashriyot, 2012.
- 3.S.S. Bulatov. O'zbekiston xalq amaliy bezak san'ati. – Toshkent, 1991.
- 4.X.B.Muhammedova. Mehnat ta'limi darslarida o'quvchilarning xalq hunarmandchiligiga oid bilim va ko'nikmalarni shakllantirish metodikalari.
- 5.Б.Х.Кармынова. Очерки этнической истории южных районов Таджикистана и Узбекистана. – Москва, 1976
- 6.The Tudors–Tudor Costume" History on the Net ©2000-2023, Salem Media.January10,2023
- 7.Norris, Herbert (1938). *Tudor costume and fashion* (1997 reprint ed.). Mineola, N.Y.: Dover Publications. pp. 222–223.
- 8.https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_corsets
- 9.<https://www.textileschool.com/5026/vogue-of-corsets/>
- 10.<https://www.champagnecorsets.com/history/>
- 11.https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_corsets#Etymology